

Parlamentul
Republicii Moldova

667-01 nr. 254
19 iunie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ la proiectul Codului subsolului

(nr. 174 din 05.06.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura relațiilor sociale reglementate, inițiativa legislativă face parte din categoria legilor organice.

3. Potrivit autorului, elaborarea proiectului rezidă din prevederile mai multor acte normative, precum:

- Legea nr. 112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere în Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte;

- Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” aprobată prin Legea nr. 315/2022;

- Hotărârea Parlamentului nr. 200/2022 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului;

- Hotărârea Curții de Conturi nr. 67/2020, care statuează lipsa unor documente de politici durabile în domeniul minier și de subsol, imperfecțiunile și ambiguitățile legislative ce au determinat faptul că mecanismul actual de reglementare și gestionare a resurselor minerale nu contribuie la administrarea eficientă a resurselor minerale, având efecte defectuoase asupra încasărilor la buget.

Finalitatea urmărită prin aprobarea proiectului Codului subsolului este de a avea un nivel cât mai înalt de transparență în activitatea instituțiilor care reprezintă interesele statului în domeniul cercetării, monitorizării și exploatarei resurselor minerale în mod sustenabil, coerența între actele normative și simplificarea procedurii de obținere a actelor permissive privind atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol.

4. De menționat că, conform clauzei de armonizare, proiectul de act normativ transpune:

- **Directiva 94/22/CE** a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind condițiile de acordare și folosire a autorizațiilor de prospectare, explorare și extracție a hidrocarburilor, după cum a fost modificată ultima oară prin Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului și

- **Directiva 2006/21/CE** a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive și de modificare a Directivei 2004/35/CE, după cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 596/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2009 de adaptare la Decizia 1999/468/CE a Consiliului a anumitor acte care fac obiectul procedurii prevăzute la articolul 251 din tratat, în ceea ce privește procedura de reglementare cu control – Adaptare la procedura de reglementare cu control - Partea a patra.

5. Potrivit art. 127 alin. (4) din Constituție, „Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice”. Astfel, din considerentul abordat este judicios ca statul să adopte reglementări care să asigure o bună și eficientă gestionare a resurselor respective, precum și să asigure protejarea mediului.

6. Urmare examinării materialelor aferente proiectului constatăm că, Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător nu a susținut proiectul care, în ședința din 21 noiembrie 2023, din toți membrii prezenți, doar 1 membru a susținut proiectul în varianta prezentată, 4 membri au susținut cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor lor, iar 8 membri – nu l-au susținut.

II. Observații de ordin juridic și de tehnică legislativă

1. Referitor la **clauza de armonizare**, pentru a fi în corespundere cu practicile comune de redactare, propunem ca textele ”(CELEX: 31994L0022)” și ”(CELEX: 32006L0021)” să fie excluse.

2. La **art. 1 alin. (1)**, având în vedere că în alineatul (2) se utilizează abrevierea „Cod”, recomandăm introducerea, după cuvintele „Codul subsolului”, a textului „(în continuare - Codul)”, pentru a fi în acord cu regula stabilită la art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017.

3. La **art. 3 alin. (2)**, recomandăm substituirea cuvântului „împuternicirile” cu cuvântul „competențele”, deoarece cadrul normativ în vigoare, dar și Capitolul II din proiect reglementează competențele/atribuțiile entităților publice participante la procesul de administrare de stat în domeniul folosirii și protecției solului.

4. La **art. 11 lit. c)**, recomandăm menționarea expresă a denumirii participantului la procesul de administrare de stat în domeniul vizat, pentru claritatea reglementărilor normative și evitarea ambiguităților. Or, în virtutea competenței stabilite la art. 14 lit. n), autoritatea respectivă ar fi trebuit a fi nominalizată cu maximă claritate pentru destinatarii normelor respective și pentru clarificarea statutului acestei entități publice.

5. La **art. 13 lit. f)**, atragem atenția că aprobarea normelor și regulilor cu privire la folosirea și protecția subsolului, conform art. 12 lit. j) din proiect, este stabilită în competența Guvernului. În context, sugerăm revizuirea aspectului abordat, precum și pentru a exclude dublările de competențe.

6. La **art. 14**:

- în denumirea și în alineatul întâi recomandăm substituirea cuvântului „Atribuțiile” cu cuvântul „Competențele”, pentru uniformizarea terminologiei utilizate de articolele din Capitolul II al proiectului;

- constatăm același obiect de reglementare pentru literele n) și p), or, acordarea sau refuzul acordării autorizației, este precedată de o decizie în acest sens.

7. La **art. 36 alin. (3)**, se propune substituirea cuvântului „Mișcarea” cu cuvântul „Modificarea”.

8. La **art. 38 alin. (1) și (2) lit. a)-b)**, atragem atenția că acestea reprezintă o dublare a prevederilor art. 34.

9. La **art. 40**:

- la **alin. (4)**, sugerăm revizuirea conținutului acestuia or, în redacția propusă, nu este clară mențiunea „sunt parte componentă a hotărârilor aprobate de Guvern în acest sens”, pe deoparte s-ar înțelege că vor fi condiții conținute într-un formular tipizat al contractului-cadru ce urmează a fi aprobat de către Guvern, sau nu va exista astfel de formular și condițiile contractuale vor fi colectate din actele aprobate de către Guvern. În vederea concretizării conținutului acestei norme, este necesar a se preciza actul/actele unde se vor regăsi contractele vizate;

- la alin. (6) lit. c), recomandăm ajustarea redacțională a conținutului acesteia, deoarece utilizarea cuvântului „automat” nu este conform uzanțelor de redactare a actelor normative.

10. La **art. 41 alin. (7)**, recomandăm concretizarea autorității competente, în ambele cazuri, prin introducerea cuvintelor „*în domeniul folosinței și protecției subsolului*”.

11. La **art. 43**:

- constatăm o discordanță între prevederile alin. (1) și alin. (2), ce necesită a fi înlăturată. În alin. (1) este stabilit că cererea se depune cu anexarea actelor stipulate la lit. a)-e), iar în alin. (2) se dispune că „(2) *Termenul de prezentare a documentelor stabilite la alin. (1) este de 90 zile de la data aducerii la cunoștință a deciziei privind emiterea autorizației de folosire a subsolului pentru exploatarea substanțelor minerale utile*”;

- din alin. (4) urmează a fi exclus textul „al Republicii Moldova nr. 116/2018”, deoarece nu corespunde cerințelor Metodologiei de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Biroului permanent nr. 3/2022. Obiecție valabilă și pentru art. 66 alin. (4), art. 67 alin. (5), art. 85.

12. La **art. 46 alin. (1)**, pentru un spor de precizie, considerăm necesară menționarea denumirii instituției publice competente în domeniul gestionării substanțelor periculoase și deșeurilor acestora. Totodată, nu este clar dacă doar autoritatea publică competentă va putea obține autorizația menționată, sau procedura autorizării va fi disponibilă și pentru alți solicitanți;

13. La **art. 52 alin. (2)**:

- la pct. 1) lit. c), recomandăm revizuirea mențiunii „*acolo unde este relevant*”, deoarece nu este o formulare normativă;

- la pct. 1) lit. d) sugerăm substituirea cuvântului „*vegetal*” cu cuvântul „*fertil*”;

- la pct. 3) lit. a), considerăm irelevantă mențiunea „*în ultimă instanță*”, iar situația care reprezintă o ultimă instanță ar fi trebuit să fie poziționată în prim plan, deoarece aceasta nu va reprezenta o sarcină administrativă sau costuri de monitorizare/control/gestionare.

14. La **art. 56**,

- alin. (2), considerăm că necesită a fi reformulat pentru a-i oferi caracter normativ;

- alin. (7), pentru a evita eventuale ambiguități este necesar de revăzut aspectul în ce măsură *operatorul va efectua actualizarea planului de urgență extern*, având în vedere că acesta este elaborat de către autoritatea competentă în domeniul folosinței și protecției subsolului în coordonare cu alte entități publice stabilite la alin. (5). Considerăm că, actualizarea planului de urgență extern de către operator trebuie să fie coordonată cu autoritățile prevăzute la alin. (5).

15. La **art. 61 alin. (4)**, cu privire la mențiunea „*sau legislația Uniunii Europene*”, atragem atenția că legislația respectivă devine obligatorie pe măsura transpunerii în legislația națională sau, în cazul unor tratate internaționale, în măsura în care Republica Moldova a aderat și este parte la un asemenea act, din care considerent sugerăm revizuirea aspectului respectiv. Obiecția este valabilă și pentru art. 52 alin. (2) pct. 1) lit. c) și pct. 2), art. 54 alin. (2), art. 56 alin. (2), art. 60 alin. (2) lit. a).

16. La art. 63:

la alin. (1):

- conținutul lit. d) urmează a fi reformulat, deoarece nu este clar ce se are în vedere prin mențiunea „*natura posibilelor decizii*”, poate ar fi cazul utilizării „*posibile decizii*”. Sugerăm revizuirea aspectului respectiv;

- la lit. e) și g), recomandăm substituirea cuvântului „detalii”, pentru ambele cazuri, cu cuvintele „informații și date”;

la alin. (7), urmează a se preciza: cine are sarcina de a comunica informațiile respective și către care autorități competente naționale și ale Uniunii Europene. Totodată, este necesar de menționat: în temeiul căror acte/prevederi urmează a fi notificate autoritățile Uniunii Europene.

17. La art. 64 alin. (1) lit. b) recomandăm substituirea cuvintelor „eschivarea de” cu cuvintele „refuzul nemotivat”.

18. La art. 65, cu privire la transmiterea dreptului de folosință asupra subsolului, atenționăm că actualul Cod al subsolului nr.3/2009, art. 30 prevede că dreptul de folosință asupra sectorului de subsol, dobândit conform contractului pentru folosirea sectorului de subsol, poate fi transmis în 3 cazuri (schimbarea formei de organizare juridică sau a denumirii persoanei juridice beneficiară a subsolului; reorganizarea persoanei juridice beneficiară a subsolului prin fuziune (contopire sau absorbție) și reorganizarea persoanei juridice beneficiară a subsolului *prin dezmembrare*), pe când **art. 65 din proiect** stabilește doar 2 cazuri de reorganizare a persoanei juridice beneficiară a subsolului, modalitatea de reorganizare prin dezmembrare fiind omisă. În acest context, reiese că în textul proiectului, nejustificat nu a fost inclusă ipoteza transmiterii dreptului de folosință asupra subsolului în situația reorganizării întreprinderii miniere prin dezmembrare (divizare sau separare), așa cum prevede art. 30 din redacția în vigoare a Codului. Or, dezmembrarea prin divizare sau separare, este una din modalitățile de reorganizare a persoanei juridice prevăzute de art. 204 din Codul civil. Considerăm, că excluderea acestei modalități de reorganizare, pentru cazul întreprinderilor miniere, este neîntemeiată și ar putea periclita posibilitatea întreprinderilor miniere de a se reorganiza în condițiile legii.

19. La art. 66:

- la alin. (2) și (3), este necesar a se indica denumirea Legii nr. 160/2011;

- având în vedere că alin. (5), la fel ca și alin. (1) din acest articol, stabilește cazuri de suspendare a autorizației de folosire a subsolului, comasarea într-un singur alineat a acestor norme;

- la alin. (7) reținem asupra reexaminării menținerii textului „*în conformitate cu prevederile Legii nr. 160/2011*”. În cazul aprecierii menținerii mențiunii respective, urmează a fi indicată denumirea Legii nr. 160/2011.

20. La **art. 69** lit. p), considerăm necesară indicarea expresă a autorităților/instituțiilor care vor fi înștiințate despre descoperirea unor obiective unice naturale și cultura-istorice, întru evitarea unor posibile incertitudini.

21. La **art. 72** alin. (1) lit. g), propunem excluderea cuvântului „*tehnice*”.

22. La **art. 73** alin. (2), atragem atenția asupra necesității folosirii unei terminologii constante or, prin utilizarea cuvintelor „*beneficiarul subsolului*”, nu este clar dacă acesta este titularul autorizației de folosire a subsolului sau este o altă persoană din care motiv recomandăm precizarea care sunt subiecții care cad sub incidența termenului de beneficiar. Obiecție valabilă și pentru art. 36 alin. (3), art. 65 lit. a), art. 79 alin. (4), art. 82 alin. (3).

23. La **art. 74** alin. (2), pentru a se evita confuzia sau interpretarea eronată la cine se referă termenul de 30 de zile, este necesară redactarea corespunzătoare a acestui alineat.

24. La **art. 76** alin. (1), lit. a) necesită a fi divizată, deoarece conține mai multe cerințe de bază față de exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile. Obiecție valabilă și pentru lit. h) în partea ce ține de textul „păstrarea rezervelor de substanțe minerale utile ale zăcămintelor conservate”.

25. La **art. 83**, alin. (7) stabilește că, *în cazul în care autoritatea competentă în domeniul folosinței și protecției subsolului și-a dat acordul cu privire la închiderea instalației în conformitate cu art. 61¹ alin. (2), aceasta furnizează operatorului o declarație scrisă care îl eliberează de obligația de garanție financiară pentru refacerea mediului, cu excepția obligațiilor privind faza de post închidere, în conformitate cu art. 61 alin. (3).* În acest sens, atragem atenția că, conform alin. (1) din acest articol, titularul autorizației de folosire a subsolului la etapa de eliberare a autorizației **este obligat** să constituie garanția financiară pentru refacerea mediului pentru primul an de exploatare și are **obligația să actualizeze anual** garanția financiară pentru refacerea mediului în ultima lună a anului de gestiune. Respectiv, pe motivul invocat, este necesară revizuirea normelor respective.

26. La **art. 90** alin. (2), numărul și anul adoptării Legii nr. 131/2012 urmează a fi transferat după cuvântul „Legii”.

27. La **art. 99** alin. (3), recomandăm a fi revizuită necesitatea mențiunii „pana la intrarea în vigoare a prezentului Cod”, de la final, deoarece este stabilit, la începutul alineatului respectiv, că „Beneficiarilor subsolului care au obținut dreptul de folosință asupra sectoarelor de subsol până la intrarea în vigoare a prezentului Cod”.

28. La **art. 100** alin. (2), textul „, cu toate modificările ulterioare” urmează a fi exclus, pe motiv că conform art. 64 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, modificările se încorporează în actul de bază de la data intrării în vigoare a dispozițiilor de modificare, identificându-se cu acesta, iar intervențiile ulterioare privind modificarea sau abrogarea normelor modificate ori a dispozițiilor de modificare trebuie raportate la actul de bază.

29. La **art. 101**, lit. b) se propune a fi redată în următoarea redacție:

"b) va asigura aducerea actelor normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice în concordanță cu prezentul cod;"

În concluzie, proiectul urmează a fi revizuit prin prisma sugestiilor și recomandărilor din prezentul aviz.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală

Ex. Al. Dănuță,
tel. 820-514